

Møteinnkalling

Utvalg: Rohkunborri nasjonalparkstyre
Møtested: E-postmøte
Dato: 04.05.2017
Tidspunkt:

Eventuelle spørsmål kan stilles til tlf. 91328614.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 13/17	Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Rohkunborri nasjonalpark til oppføring av foringsautomater for fjellrev		2017/2909

Arkivsaksnr: 2017/2909-0

Saksbehandler: Asgeir Kvalvåg Blixgård

Dato: 25.04.2017

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rohkunborri nasjonalparkstyre	13/17	04.05.2017

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Rohkunborri nasjonalpark til oppføring av foringsautomater for fjellrev

Forvalters innstilling

Søknad om tillatelse til oppføring av foringsautomater for fjellrev i Rohkunborri nasjonalpark innvilges. Dispensasjonen gjelder også nødvendig motorferdsel med snøscooter og helikopter i denne forbindelse. Vedtaket er fattet i medhold av forskrift for Rohkunborri nasjonalpark av 25. februar 2011 § 4 jf naturmangfoldlovens § 48.

Vedtaket er fattet med følgende vilkår:

1. Oppføring av foringsautomater skal gjennomføres av Statens naturoppsyn og Statskog Fjelltjenesten i tråd med beskrivelse i søknad.
2. Tillatelsen til oppføring av inntil 3 foringsautomater gjelder for en periode på 5 år (2017-2021). Etter dette skal dispensasjonen fornyes eller foringsautomater fjernes.
3. Tillatelsen gjelder også for nødvendig bruk av en snøscooter på snødekt mark eller helikopter i denne forbindelse.
4. Kamouflering gjennom bruk av stedegen torv og stein skal foregå skånsomt. Etter at automater er fjernet skal lokaliteten revegeteres og tilbakeføres til opprinnelig stand.
5. Det skal meldes ifra til oppsynet og nasjonalparkstyret når stasjoner etableres og hvor disse står. Dette kan gjøres på e-post til torbjorn.berglund@miljodir.no.
6. Motorferdsel og oppføring avklares med Talma sameby v/Aslak Allas pr telefon +46 702 153 593.

Vedtaket kan påklages innen tre uker til Miljødirektoratet. Eventuell klage sendes til nasjonalparkstyret.

Saksopplysninger

I søknad av 6.4.2017 søkes det om dispensasjon for oppsett av inntil tre fórautomater i Rohkunborri Nasjonalpark. Det er bare registret et hi i selve nasjonalparken, men det er flere ganger observert spor av fjellrev i fjellområdene mellom Altevatn og Torneträsk. Dette området ligger mellom forekomstene i Dividalen og Käbnekaise som kan bli et viktig "stepping stone" til andre deler av fjellrevbestanden.

(Klippet fra søknad)

Som en følge av «Fjellrevforskriften» som kom i 2015, vil fórautomatene settes opp et godt stykke unna selve hilokalitetene (200-300 m, avhengig av terreng, innsyn og snøforhold). For beskrivelse av selve fórautomatene og den tekniske installasjonen se appendix lenger ned. Automatene står ute hele året og hentes inn når tiltakene for fjellreven avsluttes. Dersom dette går utover perioden på fem år, som vi søker om her, så vil vi sende inn ny søknad i god tid før dispensasjonene utløper.

Bakgrunn

Vi fikk sammen med Norrbotten Län og Metsähallitus i Finland tilsagn for et 3-årig norsksvensk-finsk samarbeidsprosjekt for fjellreven i nordlige Fennoskandia gjennom Interreg; Arctic Fox Together (2017-2019). I 2015 fikk NINA også tilskudd fra Fylkesmannen i Troms til å sette opp fórautomater for å supplere fjellrevbestanden i Indre Troms. Disse midlene vil også benyttes nå. Erfaringene med gjennomføring av tiltak i Midt og Sør-Norge viser at iverksatte tiltak har effekt (se Ulvund mfl. 2016; Overvåkingsrapporten for fjellrev 2016). De tre kjernebestandene i Skandinavia (Snøhetta, Sylane/Helags og Børgefjell/Borgafjell), har f. eks. alle vært i sterk vekst gjennom tiltakene både på norsk og svensk side (Angerbjörn mfl. 2013, Ulvund mfl 2016, Landa mfl. 2015). Vekst i disse områdene driver trolig veksten også i andre og mellomliggende fjellområder. Målrettede tiltak i fjellområdene mellom disse kjernebestandene, gjennom Interregprosjektet Felles Fjellrev (2010-2014), ser ut til å ha knyttet delbestandene sammen i Midt-Norge, og slik styrkes fjellrevens situasjon betydelig. Erfaring viser også at fjellrevene finner disse fórautomatene, og vi har i flere tilfeller sett at dette har ført til fast tilhold og etablering av fjellrev, som også har gitt yngling av fjellrev.

Status for fjellreven i nord

Overvåkingsrapportene på fjellrev viser at situasjonen for fjellreven nord for Saltfjellet er svært bekymringsfull (Ulvund mfl. 2016). Alle delbestandene mellom Saltfjellet, videre nord til Varangerhalvøya er nå kritisk lave, og uten yngling av fjellrev de siste årene står fjellreven i overhengende fare for å dø ut i disse områdene. Det er også svært lange avstandene mellom delbestandene i nord, noe som forverrer situasjonen ytterligere. Gjennom Arctic Fox Together skal det nå iverksettes tiltak med støtteforing i alle tre land. Mens vi i Felles Fjellrev lenger sør jobbet i fjellområdene mellom de større kjernebestandene, er det i Troms/Finnmark/Norbotten og Finland viktigere å få styrket de små restbestandene. Vi ønsker i første omgang å sette opp 5 fórautomater i Indre Troms området. Det er også aktuelt å sette ut fórautomater i Finnmark, men det er foreløpig helt avklart. Norrbotten Län jobber også med en plan på svensk side (Mary Agér er prosjektleder). For Finland jobber Metsähallitus (Tuomo Oillila) med å sette opp 2-3 forautomater innfor Kilpisjärvi, samt i to av delbestandene lenger øst.

Gjennomføring av arbeidet

All oppfølging av fórautomatene (oppsett, røkt, flytting, innhenting av data m.) skjer på oppdrag fra Miljødirektoratet og gjennomføres av SNO og Statskog Fjelltjenesten på oppdrag fra SNO. Nødvendige hjemler for motorisert ferdsel knyttet til oppfølging av fórautomatene er derfor dekket. Felles Fjellrev skal også stimulere grenseoverskridende samarbeid, i den forbindelse kan det være aktuelt at norsk og svensk oppsyn samarbeider om oppfølging av fórautomatene for å minimere motorferdselen. Oppsett av fórautomater vil bli diskutert med reindrifta i forkant av oppsett, slik at nødvendige hensyn kan tas.

APPENDIX

Fôrautomatar: Det er utvikla ein fôrautomat som er laga slik at den ikkje skal nyttast av andre artar som til dømes raudrev og kråkefugl (sjå Bevaringsbiologi rapport 2007, eller årsrapport 2011,2012 på www.nina.no). Løpande evaluering og vidareutvikling av utsetjingsmetodar og bruk av fôrautomat, fotoboksar, radiotelemetri, mikrochip mv. avheng av ein god oppfølging i felt samt gode tekniske metodar og utstyr med optimal funksjonalitet under ekstreme værforhold.

Fôrautomaten består av fôrkammer med ein inngang ($\text{\O}=150$ mm), matkammer og dispenser. Prototypen er sett saman av tre stk 120 liters Jelsafat i polyester. Inngangspartiet består av et liggjande fat med eit inngangsrøyr. Inngangspartiet er festa til eit stående fat som tener som fôrkammer. Fôrkammeret er kjeda til fat nr. 3 som tener som dispenser. Alle samankoblingar er avstiva med 21mm vannfast finer. Det er laga 8 mm hull i bunnen slik at kondens og fokksnø som smeltar skal renne ut (eit forbetra system for fjerning av fukt er under utprøving i Nordland). Inngangspartiet har ein utforming som skal hindre at raudrev og kråkefugl utnyttar fôret. Automatane er i mange høve kamuflert i terrenget ved hjelp av torv og naturstein.

I samanheng med bruk av fôrautomatar er automatiske kamera (som peker ned mot inngangen til automaten). Kameraene er i hovudsak montert utanfor fôrautomatane og i nokre høve inne i automaten. Kameraene nyttast for å registrere aktivitet av fjellrev og for å registrere evt. aktivitet/fôrautomatbruk av andre artar som raudrev, kråkefugl mv.

Fôrlager: Attmed fôringsautomatar inne i hegna vil det utplasserast eit Jelsafat som fungerer som fôrlager i barmarksperioden. Dette fordi ettersyn og oppfylling av automatar vert utført til fots i barmarksperioden og det såleis er avgrensa kor mykje ein kan få med seg.

Besøk av utsatt rev inne i førkammeret.

Regelverk

Rohkunborri nasjonalpark ble opprettet ved kongelig Resolusjon 25.2.2011. Formålet med vernet er å bevare store naturområder med et særegent landskap for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander i et vidt spenn av naturtyper fra frodige gråorheggeskoger, urskogpreget bjørkeskog og høgstaudeskoger, store våtmarksområder og ferskvarnsmiljø med opprinnelig dyre og plantesamfunn til alpine naturtyper med canyon i Sjørdalen. Fjellreven er en art det skal tas spesielt vare på.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Motorisert ferdsel er generelt forbudt i Rohkunborri nasjonalpark jfr. forskriften § 3 pkt 6.1. Landskapet er også vernet mot inngrep av enhver art i følge § 3 pkt. 1.1, herunder bryting av stein, mineraler og fossiler og fjerning av større stein og blokker, mineraler eller fossiler.

Denne saken er derfor behandlet etter § 48 i Naturmangfoldlovens som gir hjemmel for å gi dispensasjon fra et vernevedtak for tiltak som ikke strider mot vernevedtakets formål eller og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Naturmangfoldloven (§ 7) viser også til at prinsippene i loven §§ 8 – 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når forvaltningsmyndigheten

fatter vedtak eller om det gis dispensasjon etter Naturmangfoldloven § 48. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), økosystemtilnærming og samla belastning (§ 10), kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Vurdering

Naturmangfoldlovens § 48 gir hjemmel for å gi dispensasjon fra et vernevedtak for tiltak som ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Det legges til grunn at denne foringen vil være direkte i tråd med formålet med vernet etter som: *"Fjellreven er en art det skal tas spesielt vare på"* jf formålsparagrafen § 2 i verneforskriften.

I forhold til metoden kunne man sett at aktiviteten foregikk til beins langs bakken ettersom motorferdsel kan forstyrre dyrelivet, herunder hi, reir, hekke-, og yngleplasser. De aktuelle områdene er imidlertid vanskelig å forsere til beins og lite tilgjengelig. Det sees derfor som naturlig at helikopter eller snøscooter benyttes. Det sees som naturlig at forskningsaktivitet som kan gjennomføres utenfor verneområder kanaliseres utenfor. I dette tilfellet er det imidlertid en hilokalitet og fjellrev nettopp innenfor verneområdet som er av interesse.

En del av formålet med vernet er også bevaring av det samiske naturgrunnlaget som også vil innebære reinen. I starten av mai begynner kalvingsperioden og reinen er sårbar. Motorferdselen med helikopter og snøscooter skal derfor avklares med reindriftsutøverne i området. Siden motorferdselen foregår i luften eller på snø vil den ikke skade verneverdier knyttet til vegetasjon. Selve oppføringen av automatene kan imidlertid skape sår i bakken. Det bes derfor om at plassen revegeteres etter endt bruk. Det finnes rapporter og kartlegginger fra etableringen av vernet som danner god kunnskap om verneverdiene i området. Søker oppfordres derfor til å sette seg inn konsekvensutredningen om naturmiljø.

Foringsprosjektet gjennomføres av NINA som ansees som en ansvarlig forskningsinstitusjon. Det er ikke sannsynlig at andre vil søke om en slik aktivitet og at saken således vil skape presedens. Også i andre verneområder gjennomføres foring, utskyting av rødrev, og utsetting av fjellrevunger. Prosjektet her bidrar til å ivareta det biologiske mangfoldet i nasjonalparken. Statskog Fjelltjenesten og Statens naturoppsyn bes om å gjennomføre røktning og utsetting av for automatene i sammenheng med at andre generelle oppdrag slik at motorferdsel begrenses.

Kunnskapsgrunnlaget for gjennomføring av støtteforing av fjellrev er gode og har gitt resultater. På grunnlag av denne drøftingen vurderes det at søknaden tilfredstiller kravene i Naturmangfoldlovens § 48 til å gi dispensasjon fra et vernevedtak, og søknaden kan innvilges med vilkår. Det påpekes at det ved aktivitet og ferdsele skal tas hensyn til at området er vernet som nasjonalpark, og at motorferdselen reduseres til et minimum.